

JÖNKÖPING UNIVERSITY
School of Health and Welfare

PM handledare och student – Verksamhetsförlagd utbildning

Kurs

Gerontologisk och geriatrisk omvårdnad, 9 hp

Termin 4

Innehållsförteckning

Genomförande av VFU	3
Behörighet till olika datasystem.....	3
Veckoplanering under VFU	3
Utformning av VFU	4
Obligatoriska moment i kursen	4
Lärandeplan inför VFU	4
Aktiviteter under VFU	4
Reflektionsseminarium	4
<i>Reflektionsseminarium.....</i>	<i>5</i>
Bedömning under VFU	5
<i>Bedömning reflektionsseminarium.....</i>	<i>5</i>
Aktiviteter under VFU	6
Aktivitet 1 – Samtal och förståelse.....	6
Aktivitet 2 – Identifiering av omvårdnadsbehov vid kognitiv funktionsnedsättning	6
Aktivitet 3 – Läkemedelshantering och polyfarmaci.....	7
Aktivitet 4 – Riskdiagnoser	7
Bilaga 1 – Matris läkemedelsbehandling	8

Genomförande av VFU

Detta PM är ett stöd till dig som handledare och student. VFU genomförs under 4 veckor i denna kurs. Vecka 11–14 eller vecka 17–20 på vårterminen och vecka 42–45 eller vecka 48–51 på höstterminen. 96 timmar ska fördelas över de fyra veckorna. Arbetstidslagen ska efterföljas vad gäller antalet arbetspass i rad samt arbetad tid och uttag av raster under varje arbetspass. Studenterna har VFU-placeringar inom kommunens hälso- och sjukvårdsfunktion.

Veckoplaneringen är en struktur på hur Peer Learning kan genomföras i den konkreta handledningen. Låt studenterna förbereda sig, läsa på, se, lära och pröva själva. Reflektera regelbundet under dagen med studenterna. Du som handledare ansvarar för att leda och genomföra omvårdnad tillsammans med studentparet. Planera in tider för individuellt samtal och feedback under första veckan och slutbedömning under andra veckan.

Studenterna arbetar tillsammans när de utför omvårdnad. Arbetet som studenterna blir tilldelade fördelas alltid inom studentparet, en genomför och en observerar. Nästa arbetsuppgift som studenterna gör byter de roller.

Studenterna utgår ifrån ett personcentrerat förhållningssätt. Lärandet sker stegvis under de 4 VFU-veckorna (se nedan i veckoplaneringen) och genom att studenterna vårdar ett mindre antal patienter som ni i samråd med er handledare väljer ut. I slutet av VFU-perioden ska studenterna tillsammans kunna ett större antal patienter. Hänsyn tas givetvis till patienternas vårdbehov och komplexitet. Studenterna ska även ta del av sjuksköterskans övriga arbetsuppgifter.

Inget får utföras eller ges till patient utan att ansvarig handledare godkänt det.

Behörighet till olika datasystem

Alla studenter ska ha ett inlogg till de datasystem som används.

Veckoplanering under VFU

Veckoplanering upprättas efter vad studenterna förväntas kunna göra vecka för vecka. Studenten deltar i omvårdnaden av de patienter som ingår i arbetslaget, men de fokuserar på ett mindre antal patienter i början av sin VFU-period och ökar i takt med att deras VFU-period fortgår. Fokus för innehållet under VFU-finns under rubriken ”Utformning av VFU”.

Under kursens VFU ska studenten omsätta sin teoretiska kunskap till praktisk kunskap och inhämta erfarenhet av geriatrisk omvårdnad. Bedömningar ska ske utifrån i tidigare kurser bearbetade standardiserade metoder och verktyg såsom (L)-ABCDE, Vitala parametrar (NEWS), SBAR, Vårdprevention Senior Alert, smärtskattningar och dokumentationsverktyget VIPS. Studenterna ska medverka vid dokumentation av omvårdnad tillsammans med handledare på ett relevant sätt och enligt gällande bestämmelser.

Nedanstående områden är exempel på tidigare bearbetade ämnen som studenten nu förväntas kunna och fördjupa: säkerställande av identitet, bemötande och kommunikation, sekretess, basala hygienrutiner, basal omvårdnad, etik, dokumentation beskriva omvårdnad i samband med sviktande hälsa, administrera läkemedel enligt gällande författningar under handledning, reflektera över egna värderingar och förhållningssätt såväl som vårdmiljö i mötet med patient med sviktande hälsa och dess närstående.

Studenterna genomför aktiviteter framtagna för kursens lärandemål. Aktiviteter under VFU är framtagna för att anpassa studentens förväntade kunskapsnivå, i det här fallet termin 4. Aktiviteterna är utformade för att överensstämja med vissa av kursens lärandemål och studenten förhåller sig till kursens lärandemål då aktiviteter genomförs. Aktiviteter finns specificerade i detta dokument på sidorna 4 och 5.

Utformning av VFU

Under VFU:n (fyra veckor) koncentrerar sig studenterna på den dagliga geriatriska omvårdnaden kring patienten inom kommunens hälso- och sjukvårdsfunktion. Omvårdnad, inklusive metodtekniska moment, utförs utifrån inläst teoretisk kunskap i innevarande samt tidigare kurser.

Studenten ska:

- Öva på interaktion och kommunikation med patienter och närstående. I varje moment, reflektera över hur attityder och värderingar påverkar hur vi interagerar med patienter.
- Identifiera omvårdnadsbehov; formulera omvårdnadsåtgärder baserat på behov och mål. Genomföra och utvärdera.
- Identifiera omvårdnadsbehov vid kognitiv funktionsnedsättning och multisjuklighet.
- Utöver områden som studenten har praktiskt övat på i tidigare kurser (se lärandeplan) även öva på såromläggning och kompressionsbehandling.
- Dokumentera i olika delar av journalen, så som omvårdnadsstatus (datainsamling), omvårdnadsdiagnoser, omvårdnads mål, omvårdnadsåtgärder och utvärdering.
- Använda kvalitetsregister och standardiserade mätinstrument så som Senior Alert (DFRI, MNA, Norton, ROAG), Svenska palliativregistret, Svenska BPSD registret.
- Hantera läkemedel – förbereda, identifiera, administrera och dokumentera. Identifiera vilka lagar som finns kring läkemedel och delegering.

Obligatoriska moment i kursen

Under kursen utför studenten ett antal obligatoriska moment. Dessa är att upprätta lärandeplan inför VFU, utföra aktiviteter samt aktivt delta i reflektionsseminarium under VFU.

Även upprättande av reflektionsdagblad rekommenderas för att följa utveckling men är inte obligatoriskt. Reflektionsdagbok eller dagbok omfattar studentens individuella reflektioner relaterat till VFU.

Lärandeplan inför VFU

Studenten har med sig en lärandeplan inför VFU till handledaren på VFU-platsen. Handledaren ska ta del av lärandeplanen för att få kunskap om studentens tidigare erfarenheter, mål, förväntningar och lärandestrategier. Studenten har stora möjligheter att uttrycka önskemål om vad man önskar få träna och fokusera på under VFU:n om det ges möjlighet. Lärandeplanen ska vara handledaren tillhanda ca 3 dagar innan studenten påbörjar sin VFU.

Aktiviteter under VFU

Syftet med aktiviteterna är att strukturera studentens lärande under VFU och att hjälpa studenten att nå kursens lärandemål. Aktiviteterna är på olika sätt kopplade mot sjuksköterskans kärnkompetenser. Studenten är ansvarig för att aktiviteterna genomförs under VFU. Det är obligatoriskt att genomföra samtliga aktiviteter under VFU-perioden, i största möjliga mån ska aktiviteterna genomföras i den ordning de presenteras. På sidan 6 presenteras aktiviteter av relevans för denna VFU.

Reflektionsseminarium

Klinisk adjunkt (KA) och/eller VFU-ansvarig deltar vid dessa seminarier. Studenterna blir kallade till reflektionsseminarium av KA. Studentparet kan komma att delas under dessa tillfällen. Vid behov kan alternativa lösningar för reflektionsseminarium arbetas fram, till exempel via digitala kanaler. Detta med hänsyn till tillgänglighet och avstånd.

Reflektionsseminarium

Studentparet förbereder sig inför reflektionsseminariet genom att tillsammans genomfört *Aktivitet 2 - Identifiering av omvårdnadsbehov vid kognitiv funktionsnedsättning* och *Aktivitet 4 – Riskdiagnoser* med stöd av vald person/situation. Vid reflektionsseminariet sker en reflektion där studenterna delar erfarenheter från VFU med varandra. Dessa upplevelser speglas mot lärandemålen nedan med fokus på att förebygga hälsa och lindra lidande hos den äldre personen. Reflektionsseminarium sker i mitten av VFU-perioden.

Lärandemål som bearbetas:

- identifiera behov av och tillämpa samskapande omvårdnad som främjar hälsa och lindrar lidande hos den äldre människan och dess närstående
- visa sådan lämplighet i professionskunskaper så att ingen persons hälsa eller säkerhet riskeras

Reflektionsseminariet är ett obligatoriskt tillfälle. Vid frånvaro erbjuds ett kompletterande seminarium. KA noterar närvaron i den lärplattform som används på skolan och meddelar kursansvarig som skickar tid för seminarium.

Bedömning under VFU

Bedömning av studenten under VFU sker med hjälp av AssCE - diskussionsunderlag. Femton olika faktorer ska lyftas under VFU-perioden. Det är viktigt med kontinuerlig kommunikation och feedback mellan handledare och student. Under den andra veckan ska en halvtidsbedömning göras med hjälp av AssCe.

Avslutande bedömningssamtal genomförs av handledare och student. KA kommer inte att vara med under avslutande bedömningsdiskussion. Då det föreligger risk för en student att underkännas under VFU ska KA samt VFU-ansvarig underrättas för att, tillsammans med studenten, upprätta en individuell pedagogisk handlingsplan för de lärandemål som bedömts som *Otillräcklig måluppfyllelse*.

Bedömning reflektionsseminarium

Reflektionsseminarium kräver aktivt deltagande från studenten. Vid frånvaro eller underkänt erbjuds komplettering vid ett senare tillfälle. 2. För ett godkänt reflektionsseminarium beskriver och diskuterar studenterna, med stöd av vald situation/situationer i VFU, egen kunskap och förmåga riktat mot lärandemålen för seminariet.

Godkänd

I reflektionsseminarium har studenten visat på individuell kunskap genom att visa på förmåga att:

- beskriva och diskutera, med stöd av vald situation/situationer, behov av samskapande omvårdnad som främjar hälsa och lindrar lidande hos den äldre personen och närstående
- beskriva och diskutera, med stöd av vald situation/situationer, vilka faktorer som främjar personens åldrande utifrån ett biologiskt, psykologiskt och socialt åldrande.
- beskriva professionskunskaper som har värde för att ingen persons hälsa eller säkerhet riskeras utifrån vald situation/situationer.
- bidra aktivt till gruppens diskussion under seminariet relaterat till lärandemålen för seminariet.

Underkänd

Studenten har inte genomfört presentation av egen kunskap i reflektionsseminarium utifrån hänvisade lärandemål och har *inte* visat på förmåga att kunna;

- beskriva och diskutera, med stöd av vald situation/situationer, behov av samskapande omvårdnad som främjar hälsa och lindrar lidande hos den äldre personen och närstående
- beskriva och diskutera, med stöd av vald situation/situationer, vilka faktorer som främjar personens åldrande utifrån ett biologiskt, psykologiskt och socialt åldrande.
- beskriva professionskunskaper som har värde för att ingen persons hälsa eller säkerhet riskeras utifrån vald situation/situationer.
- bidra aktivt till gruppens diskussion under seminariet relaterat till lärandemålen för seminariet.

Aktiviteter under VFU

Syftet med aktiviteterna är att strukturera studentens lärande under VFU och att hjälpa studenten att nå kursens lärandemål. Aktiviteterna är på olika sätt kopplade mot sjuksköterskans kärnkompetenser. Du som student är ansvarig för att aktiviteterna görs under din VFU. Det är obligatoriskt att genomföra samtliga aktiviteter under VFU-perioden, i största möjliga mån ska aktiviteterna genomföras i den ordning de presenteras.

Aktivitet 1 – Samtal och förståelse

Syftet med samtalet är att du med hjälp av frågor ska få förståelse för hur den boende uppfattar sig själv och sitt liv, sina närmaste och sin omgivning och glädjeämnen i vardagen. Tillsammans med handledaren väljer du en patient som du vill samtala med. Fråga patienten om du i ett samtal kan få ställa några frågor som berör dennes livssituation. Exempel på frågor:

- Berätta hur en dag kan se ut för dig.
- Vad gör du själv/vad behöver du hjälp med?
- Hur ser en riktigt bra/dålig dag ut?
- Berätta, hur du tycker att din bostad fungerar?
- Berätta lite om dina närmaste/ anhöriga - barn, syskon, vänner osv.
- Berätta lite om vad du gjort, var du har bott och hur du har upplevt ditt liv
- Hur skulle du beskriva dig själv? Hur tycker du att din kropp fungerar?
- Vad innebär hälsa för dig?
- Vad är det som gör dig glad? Hur ser du på framtiden?
-

Samtalet är framför allt en övning i att lyssna och ta del av en annan människas berättelse för att se personen i sitt hela sammanhang. Gör därför inga som helst värderingar under samtalet. Direkt efter samtalet skriver du ner allt du kommer ihåg av vad personen svarade på frågorna, hur personen verkade uppleva samtalet. Skriv också ner hur du själv upplevde samtalet. Reflektera med handledare och parstudent.

Lärandemål som bearbetas:

- Beskriva och visa förståelse för åldrandet och individen ur ett livsloppsperspektiv
- Visa förmåga att se individen ur ett helhets- och livsloppsperspektiv för att främja hälsa i samband med den samskapande omvårdnaden av äldre
- Reflektera över hur attityder och värderingar påverkar bemötandet av äldre människor.

Aktivitet 2 – Identifiering av omvårdnadsbehov vid kognitiv funktionsnedsättning

Välj tillsammans med din handledare en patient som har diagnostiserad kognitiv funktionsnedsättning. Gör ett uppdaterat status på ett eller flera sökord genom samtal med patienten, observationer, samtal med personal/anhöriga. Utifrån den data du får till dig under samtalet gå tillbaka till patientens journal och se om det var något du fick reda på som tidigare inte observerats eller om något behöver uppdateras.

Lärandemål som bearbetas:

- kommunicera med och undervisa patienter i samband med sviktande hälsa i syfte att främja hälsa och lindra lidande
- visa sådan lämplighet i professionskunskaper så att ingen persons hälsa eller säkerhet riskeras

Aktivitet 3 – Läkemedelshantering och polyfarmaci

Uppgiften på VFU-platsen är att tillsammans med din handledare välja ut en person som har minst tre läkemedel på sin läkemedelslista. För att göra uppgiften behöver du använda www.fass.se. Se över följande samt anteckna i tabellen (bilaga 1).

- Läkemedlets försäljningsnamn, den generiska substansen samt läkemedelsgruppstillhörighet (till exempel antidepressiva, diuretika) fylls i för respektive läkemedel i den bifogade tabellen.
- Läkemedelsgruppstillhörighet (t.ex. antidepressiva, diuretika) fylls i för respektive läkemedel i den bifogade tabellen
- Orsak till att personen behandlas med detta läkemedel. Detta ska framgå av personens läkemedelslista.
- Studera i FASS vilken indikationen för behandling med läkemedlet är.
- Hur ska respektive läkemedel administreras och kontrollera i FASS om det finns andra sätt att administrera läkemedlet på än det som personen fått ordinerat
- Vilken dos och när respektive läkemedel ska intas av personen
- Räkna ut hur mycket personen tar av respektive läkemedel per dag. T.ex. mg, g, ml osv.
- Vad är maxdos enligt FASS för läkemedlet?
- De tre vanligast förekommande biverkningarna
- Finns det någon interaktionsrisk med läkemedlen? Anteckna eventuell interaktionsrisk för respektive läkemedel.

Samtala med personen vars läkemedelslista du gått igenom. Fråga vilka läkemedel personen behandlas med och om personen vet anledningen till att han/hon tar läkemedlet. Skriv några korta meningar om du fick uppfattningen att personen var informerad/hade kunskap om sina läkemedelsbehandlingar eller inte.

Lärandemål som bearbetas:

- Administrera läkemedel samt utvärdera, rapportera och journalföra läkemedelseffekter och biverkningar enligt gällande författningar, under handledning
- Visa förståelse för läkemedelsbehandling och polyfarmaci hos äldre.

Aktivitet 4 – Riskdiagnoser

Uppgiften på VFU-platsen är att tillsammans med din handledare välja ut en person som är lämplig för uppgiften. För att göra uppgiften behöver du använda samtliga bedömningsinstrument som ingår i Senior Alert (ROAG, MNA, DFRI, Norton).

Samtala med personen för att samla in data kring berörda områden inom respektive bedömningsinstrument i Senior Alert. Använd sekundärkällor för att komplettera informationen (journalanteckningar, läkemedelslista, anhöriga, handledare samt andra professioner). Formulera riskdiagnoser utifrån datainsamlingen. Använd valfri struktur för omvårdnadsdiagnostik som exempelvis PES eller Nanda. Utarbeta omvårdnadsåtgärder utifrån förslag från bedömningsinstrumenten. Detta görs i samråd med patienten. Dokumentera omvårdnadsåtgärder samt omvårdnads mål i patientjournalen. Informera berörd personal om åtgärder du ej själv utför (delegerade åtgärder). Reflektera tillsammans med handledare och parstudent.

Lärandemål som bearbetas:

- Identifiera och bedöma vårdtagarens resurser och behov av omvårdnad utifrån ett holistiskt perspektiv samt föreslå, planera, utföra och följa upp omvårdnadshandlingar i syfte att uppnå hälsa.
- Kommunicera och samspela med vårdtagare, närstående och medarbetare – se aktivitet teamsamverkan utifrån ett personcentrerat förhållningssätt.
- Föra omvårdnadsjournal utifrån vedertagna dokumentationsmodeller
- Tillämpa reflektionsprocessen i olika omvårdnadsprocessen

Bilaga 1 – Matris läkemedelsbehandling

Läkemedel I	Läkemedel II	Läkemedel III
Läkemedlets försäljningsnamn		
Generiska substansen		
Läkemedelsgruppsstillhörighet		
Orsak till behandling		
FASS indikation		
Administreringsätt		
Administreringsätt enligt FASS		
Ordination		
Personens sammanlagda intag/dv:en		
Maxdos för läkemedel		
Biverkningsprofil enligt FASS		
Interaktionsrisk		
Resultat av samtal angående hur informerad/vilken kunskap personen har om sin egen läkemedelsbehandling		